

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)
SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **L. G.**

skazanego z art. 148 § 1 kk i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 6 czerwca 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 102/22,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. akt III K 188/21,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz zmieniony nim wyrok Sądu
Okręgowego w Poznaniu z dnia 16 lutego 2022 r., sygn akt III K
188/21 i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego
rozpoznania.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. akt III K 188/21, uznał oskarżonego L. G. za winnego tego, że:

„I. w dniu 17 czerwca 2020 roku w m. B., Gmina M., województwo [...], pozbawił życia R. M. oraz usiłował pozbawić życia S. M. w ten sposób, iż kierując samochodem osobowym marki R. L. nr rej. [...], poruszając się prostym odcinkiem drogi [...], umyślnie zjechał na pas ruchu przeznaczony dla pojazdów jadących z przeciwka, doprowadzając do zderzenia z samochodem marki O. A. nr rej. [...], którego kierowca R. M. poniósł śmierć na miejscu na skutek doznanych obrażeń wielonarządowych, natomiast pasażerka pojazdu S. M. doznała obrażeń w postaci obrzęku mózgu, złamania trzonu mostka, złamania żeber V — VII po stronie lewej, stłuczenia płuca w płacie środkowym oraz złamania obojczyka prawego naruszających funkcjonowanie czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni,”

tj. popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które wymierzył mu karę 11 lat pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku);

„II. w dniu 17 czerwca 2020 r. w m. P., gmina N., województwo [...], a następnie na drodze wojewódzkiej nr [...], kierował pojazdem mechanicznym samochodem osobowym marki R., nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości ustalonym na poziomie 0,67 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu oraz nie zatrzymał niezwłocznie w/w pojazdu i kontynuował jazdę mimo pościgu prowadzonego przez umundurowanych funkcjonariuszy, poruszających się oznakowanym radiowozem, nadającym sygnały świetlne i dźwiękowe nakazujące niezwłoczne zatrzymanie”,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i art. 178b k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku).

Orzeczone oskarżonemu kary pozbawienia wolności Sąd I instancji na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył i wymierzył mu karę łączną 11 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 5 wyroku). Ponadto Sąd I instancji orzekł w

przedmiocie środka karnego (pkt 3 wyroku), świadczenia pieniężnego (pkt 4 wyroku) oraz zadośćuczynienia (pkt 7 wyroku).

Po rozpoznaniu apelacji: obrońców oskarżonego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz Prokuratora Rejonowego w Nowym Tomyślu, Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 102/22,

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

„a) za podstawę kwalifikacji prawnych przestępstw przypisanych oskarżonemu L. G. w punktach 1 i 2 i za podstawy prawne orzeczonych za te przestępstwa kar i kary łącznej w punkcie 5 przyjął przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym w czasie popełnienia tych przestępstw, uzupełniając te kwalifikacje prawne i podstawy wymiaru kar i orzeczonych w punktach 3 i 4 środków o przepis art. 4 § 1 k.k. i uzupełniając w podstawie prawnej orzeczonej kary łącznej przepis art. 85 k.k. o § 2;

b) podwyższył wymiar orzeczonej w punkcie 1 wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności do 14 lat i 6 miesięcy, uchylił orzeczoną w pkt 5 karę łączną i w jej miejsce wymierzył oskarżonemu karę łączną 15 lat pozbawienia wolności” (pkt I);

w pozostałym zakresie wyrok Sądu I instancji utrzymując w mocy (pkt II).

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wnieśli obrońcy skazanego. Adw. G. R., zaskarżając go w całości, zarzucając:

„I. uchybienie wymienione w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nienależyte obsadzenie Sądu I instancji, tj. orzekanie w przedmiotowej sprawie przez sędziów powołanych na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3),

II. rażące naruszenie prawa przez naruszenie karnego prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść wyroku w postaci:

1. rażącego naruszenia prawa poprzez obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 148 § 1 k.k., przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż:

- oskarżony L. G. działał w zamiarze pozbawienia życia pokrzywdzonych i celowo uderzył w kierowany przez R. M. pojazd przy

jednoczesnej ocenie, iż oskarżony ten podjął ucieczkę przed jadącym za nim i dającym sygnały dźwiękowe oraz świetlne radiowozem policyjnym, a zatem jego celem i zamiarem była próba oddalenia się i skutecznej realizacji ucieczki, a nie pozbawienie życia przypadkowych osób,

- oskarżony L. G. działał w zamiarze pozbawienia życia pokrzywdzonych i celowo uderzył w kierowany przez R. M. pojazd przy jednoczesnej ocenie, iż w sprawie nie jest istotny motyw jaki pchnął oskarżonego do celowego uderzenia w ten samochód oraz przy uwzględnieniu, iż oskarżony nie miał wcześniej jakichkolwiek relacji z tymi pokrzywdzonymi, a zatem nie miał motywu dla celowego zjazdu na przeciwległy pas ruchu i nie wykazano okoliczności oraz powodu, dla których podsądny ten miałby pozbawić życia i usiłował pozbawić życia osoby pokrzywdzone,

- oskarżonemu L. G. można przypisać winę umyślną i działanie w zamiarze zabójstwa przy braku istnienia i wykazania okoliczności podmiotowych i przedmiotowych sprawy na taki zamiar wskazujących,

- oskarżonemu L. G. można przypisać winę umyślną i działanie w zamiarze zabójstwa na tej podstawie, iż warunki drogowe były dobre, a droga praktycznie pusta, co eliminowało powód, aby zjechać na przeciwległy pas ruchu, w sytuacji, gdy istotna część poważnych zdarzeń komunikacyjnych ma miejsce w takich warunkach;

III. rażące naruszenie prawa przez naruszenie prawa postępowania karnego, które miało istotny wpływ na treść wyroku w postaci:

1. rażącego naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w związku z art. 6 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez przyjęcie, iż oskarżony celowo zjechał na przeciwległy pas ruchu, jeżeli co do przyczyn tego rodzaju zachowania istnieje wiele możliwych do przyjęcia alternatywnych wersji zdarzenia, w tym istotnie prawdopodobna wobec zasad wiedzy i logiki wersja o braku możliwości opanowania pojazdu wobec istotnego stanu nietrzeźwości, stresu, zmęczenia i poruszania się ze znaczną prędkością, przy uwzględnieniu, iż z materiału dowodowego wynika, iż kontakt pojazdów pokrzywdzonego i

oskarżonego nastąpił ich lewymi narożnikami, co wskazywać winno na przypadkowość zdarzenia, a wykluczyć celowość działania oskarżonego,

2. rażącego naruszenia art. 41 § 1 k.p.k. poprzez rozpoznanie sprawy przez Sąd odwoławczy w składzie z udziałem SSA M. Ś. w sytuacji gdy sędzia ten wyraził wcześniej pogląd w tej sprawie w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 lipca 2021 roku (II AKz 380/21), również przy uwzględnieniu okoliczności, iż SSO K. W., która również wyraziła wcześniejszy pogląd w sprawie w postanowieniu Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 maja 2021 roku uległa wyłączeniu z późniejszego orzekania w tej sprawie,

3. rażącego naruszenia art. 193 § 1 k.p.k. i 170 § 1 pkt 4 k.p.k. w związku z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez samodzielną ocenę, iż oskarżony L. G. miał możliwość kontroli i panowania w inkryminowanym czasie nad pojazdem R. oraz kontroli reakcji jako kierowcy i celowo uderzył w samochód pokrzywdzonych, mimo jego prowadzenia w stanie nietrzeźwości ustalonym na poziomie 0,67 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, jeżeli okoliczność ta, jako istotna dla rozstrzygnięcia sprawy i właściwej kwalifikacji prawnej czynu, wymaga wiadomości specjalnych, a zatem dla stwierdzenia tej okoliczności niezbędna jest opinia biegłego z dziedziny medycyny sądowej bądź toksykologii bacząc jednocześnie na treść załączonej do akt sprawy prywatnej opinii dr n. med. J. P. w części dotyczącej wpływu alkoholu na motorykę kierowcy”.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wniósł ponadto obrońca skazanego adw. R. K., zaskarżając go w całości, zarzucając naruszenie:

„1. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez nienależyte obsadzenie Sądu I instancji, tj. orzekanie w przedmiotowej sprawie przez sędziów powołanych na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3);

2. art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., poprzez branie udziału w wydaniu orzeczenia przez Sąd II instancji przez sędziego, który to podlegał wyłączeniu na mocy art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k.;

3. rażąco obrażając prawa procesowe, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

- przez naruszenie art. 457 § 3 k.p.k., polegające na niepełnym rozpoznaniu zarzutów podniesionych w apelacji w pkt. 1 lit. a oraz d, a także pkt. 2 lit. b, c oraz d;

- przez naruszenie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., polegające na naruszeniu zasady swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, nieuwzględniającej zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a to poprzez:

a) odmowę wiarygodności wyjaśnieniom skazanego w części, w której zaprzeczył, aby w dniu zdarzenia chciał popełnić samobójstwo, a także w tej części, w której wskazał, że wypadek był następstwem niezamierzonego, przypadkowego ruchu kierownicą i utraty kontroli nad pojazdem;

b) pobieżną analizę zeznań partnerki skazanego K. T. i pominięcie faktu, że świadek w swoich zeznaniach zaprzeczyła, aby skazany przekazywał jej, że zamierza popełnić samobójstwo;

c) pominięcie wyników opinii psychiatryczno-psychologicznej, z której treści wynika, że skazany nie przejawia tendencji samobójczych i jest w stanie kontrolować swoje postępowanie oraz nim kierować w sposób racjonalny;

d) odmowę wiarygodności zeznań świadków - członków rodziny skazanego, w których treści zaprzeczyli oni, aby skazany miał myśli samobójcze, w szczególności by o takim zamiarze informował w dniu, w którym doszło do wypadku”.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania, ewentualnie przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasacje obrońców skazanego prokurator Prokuratury Rejonowej w Nowym Tomysłu wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o przeprowadzenie testu bezstronności i niezawisłości SSO M.B..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje obrońców skazanego okazały się zasadne w zakresie zarzutów wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nienależyta obsada sądu wynikała z udziału w rozpoznaniu sprawy przez Sąd Okręgowy w Poznaniu sędziego M.B., co skutkowało uchynieniem zarówno wyroku Sądu odwoławczego, jak i wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu będącego Sądem I instancji w sprawie.

Wypada jedynie przypomnieć, że zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi m.in. wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Nieprawidłowość obsady sądu z udziałem osób powołanych na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa od 2018 r. wynika z faktu, że od tego czasu organ ten przestał spełniać cechy organu konstytucyjnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 Konstytucji RP. Spowodowało to uchylenie domniemania spełnienia kryterium minimum niezawisłości i bezstronności przez osoby powołane przez Prezydenta RP z rekomendacji takiej Krajowej Rady Sądownictwa na stanowisko sędziego (zob. m.in. wyroki SN: wyroki: z dnia 26 lipca 2022 r., sygn. akt III KK 404/21; z dnia 12 października 2022 r., sygn. akt III KK 193/20; z dnia 19 października 2022 r., sygn.

akt II KS 32/21; z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt II KK 206/21; z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt II KK 571/22; z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 119/22). Taki pogląd znalazł swoje odzwierciedlenie także w szeregu rozstrzygnięć organów międzynarodowych, w tym w wyrokach ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19), z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20), z dnia 15 marca 2022 r. (Wielka Izba), Grzęda przeciwko Polsce (skarga 43572/18).

Dla porządku należy jedynie dodać, że dla zachowania mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały składu połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. nie ma jakiegokolwiek znaczenia prawnego rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, ani też inne rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego oraz zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2023 r., III KZ 36/23).

W sytuacji, gdy obalone zostało domniemanie bezstronności sędziego, który uzyskał nominację sędziowską w procedurze przed KRS od 2018 r., konieczna jest w każdym przypadku analiza okoliczności, jakie towarzyszyły powołaniu na urząd sędziego oraz miały miejsce w późniejszym okresie. Chodzi zatem o weryfikację hipotezy, w myśl której gwarancje niezawisłości w przypadku konkretnego sędziego zostały w istotny sposób osłabione ze względu na udział w konkursie przed KRS od 2018 r. (zob. uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22). Jednocześnie ocena bezstronności i niezawisłości sądu dokonuje się w perspektywie obiektywnej, a więc tych okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą prowadzić do uznania, że dany skład sądu nie daje gwarancji bezstronności i niezawisłości. Nie ma przy tym znaczenia subiektywne przekonanie osób wyznaczonych do danego składu orzekającego co do własnej bezstronności i niezawisłości (zob. np. wyrok SN z dnia 5 marca 2024 r., sygn. akt II KK 35/23).

Uzasadnienia zarzutów naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. postawione przez obrońców w kasacjach sprowadzały się do podania informacji, że sędzia Sądu Okręgowego w P. M.B. uzyskał nominację na to stanowisko w drodze konkursu przeprowadzanego z udziałem wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa po zmianach dokonanych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), co – jak wynika z poczynionych wyżej uwag – samo w sobie nie przesądza o nienależytej obsadzie sądu w przypadku sądu powszechnego. Niemniej jednak Sąd Najwyższy, ze względu na charakter zarzutu dotyczącego wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, jest uprawniony i zobowiązany zarazem do szczegółowej analizy okoliczności wskazujących na wątpliwości co do bezstronności sędziego, które są Sądowi Najwyższemu znane z urzędu (zob. np. wyrok SN z dnia 14 maja 2024 r., sygn. akt II KK 589/22).

W związku z tym Sąd Najwyższy ustalił następujące fakty.

M.B. urodził w się w 1960 r. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie [...] w P. w 1993 r. Po odbyciu aplikacji sądowej złożył w 1995 r. egzamin sędziowski z wynikiem ogólnym dostatecznym. W latach 1996-1998 zajmował stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w S., a następnie, postanowieniem Prezydenta RP z dnia 19 grudnia 1997 r., został powołany na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w S.. W 1999 r. został (na własny wniosek) przeniesiony do Sądu Rejonowego w P. (w 2008 r. przekształconego w Sąd Rejonowy [...] w P.). Od 2011 r. pełnił w tym Sądzie funkcję Zastępcy Przewodniczącego VIII Wydziału Karnego. W latach 2002-2003 był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Z uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] wynika, że sędzia M.B. zgłosił się do konkursu na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P. w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziowskich (M.P. z 2018 r. poz. 283).

Zgłoszenie do konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną ustawą z 2017 r. poprzedzało bezpośrednio udzielenie przez sędziego M.B. poparcia kandydatury sędziego M.J. na członka Krajowej Rady Sądownictwa (strona internetowa Sejmu RP: [https://www.sejm.gov.pl/KRS/\[...\]](https://www.sejm.gov.pl/KRS/[...])). Zgłoszenie sędziego M.J.

na członka Krajowej Rady Sądownictwa wraz z wykazem sędziów popierających to zgłoszenie wpłynęło do sekretariatu Marszałka Sejmu w dniu 25 stycznia 2018 r., a zatem sędzia M.B. musiał udzielić poparcia przed tą datą (zob. strona internetowa Sejmu RP: [https://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/\[...\]](https://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/[...])).

Decyzja o udzieleniu poparcia sędziemu kandydującemu do Krajowej Rady Sądownictwa stanowiła punkt zwrotny w karierze zawodowej sędziego M.B.. Od tego momentu bez wątplenia nastąpiło ponadprzeciętne jej przyspieszenie.

Już z dniem 1 maja 2018 r. został on przez Ministra Sprawiedliwości delegowany do pełnienia czynności sędziego w Sądzie Okręgowym w P., zaś z dniem 1 lipca 2018 r. Minister Sprawiedliwości powierzył mu obowiązki sędziego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]. Kilka miesięcy później, z dniem 11 listopada 2018 r., J.M. wykonujący obowiązki Prezesa Izby Dyscyplinarnej działającej wówczas przy Sądzie Najwyższym, powierzył sędziemu M.B. (będącemu wówczas sędzią sądu rejonowego) funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...]. W późniejszym czasie została mu ponadto powierzona funkcja Prezesa Sądu Rejonowego [...] w P..

Uchwałą nr [...] z dnia 7 sierpnia 2020 r. Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie sędziego M.B. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Poznaniu. Z uzasadnienia tej uchwały wprost wynika, że ocena kwalifikacji sędziego M.B. obejmowała jedynie rok 2018, a zatem rok, w którym rozpoczął on dopiero delegację w Sądzie Okręgowym w [...], „stąd też nie można było ocenić sprawności Pana M.M.B. przy rozpoznawaniu spraw bardziej złożonych dowodowo, czy też wieloosobowych” (s. 20 uchwały).

Pomimo to kandydatura sędziego M.B. została zaopiniowana przez Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] w dniach 10, 11 i 12 września 2018 r. jednogłośnie pozytywnie (5 głosów). Z kolei na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Apelacji [...] w dniu 17 i 18 września 2018 r. sędzia B. uzyskał jedynie 17 głosów „za” przy 42 głosach „przeciw” i 23 głosach „wstrzymujących się”. W trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 7 sierpnia 2020 r. uzyskał on 17 głosów „za”, bez głosów „przeciw”, przy 2 głosach „wstrzymujących się”.

Przed zakończeniem procedury nominacji na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P., w okresie pomiędzy 20 stycznia 2021 r. (data obwieszczenia Marszałka Sejmu RP o rozpoczęciu uzupełniającej procedury zgłaszania kandydatów na członków KRS) a 24 lutego 2021 r. (data wpływu zgłoszenia do sekretariatu Marszałka Sejmu RP), sędzia M.B. udzielił poparcia sędziemu Ł.P. kandydującego do Krajowej Rady Sądownictwa (strona internetowa Sejmu RP: [https://www.sejm.gov.pl/KRS/lista_\[...\].pdf](https://www.sejm.gov.pl/KRS/lista_[...].pdf)).

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2021 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda powołał sędziego M.B. na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P. (M.P. z 2021 r. poz. 929).

W dniu 21 października 2021 r. Rada Programowa Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w drodze uchwały nr [...] w sprawie zaopiniowania kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zaopiniowała kandydaturę sędziego M.B., który następnie został wykładowcą w KSSiP.

W grudniu 2021 r. sędzia M.B. poparł trzech kandydatów na członków Krajowej Rady Sądownictwa: M.J., Ł.P. oraz J.D. (strona internetowa Sejmu RP: [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz\[...\].pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz[...].pdf); [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz \[...\] pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz [...] pdf); [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz_\[...\].pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/zglosz_[...].pdf)).

W 2023 r. jako sędzia Sądu Okręgowego w P. został przez Ministra Sprawiedliwości powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]. Jednocześnie – po niespełnieniu dwóch lat zajmowania stanowiska sędziego sądu okręgowego – podjął dalsze starania o awans zawodowy zgłaszając się do konkursu na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...] ogłoszonego w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 2023 r. o wolnych stanowiskach sędziowskich (M.P. z 2023 r. poz. 419).

Dodać należy, że sędzia M.B. jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości brał udział w komisjach egzaminacyjnych do spraw aplikacji radcowskiej (2023 – jako przewodniczący) oraz do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego (w 2017 r. oraz rokrocznie od 2020 do 2023 r.). Warto nadmienić, że w latach 2021-2023 – tj. chronologicznie po tym, jak zgłosił się do konkursu na stanowisko sędziego Sądu

Okręgowego w P. – pełnił funkcję przewodniczącego komisji. Sędzia B. był również powołany w skład komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu sędziowskiego w 2022 r.

W grudniu 2023 r. sędziowie Sądu Apelacyjnego w [...] zwrócili się do Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara o odwołanie sędziego M.B. ze stanowiska Prezesa tego sądu. Wówczas SSA P.S. zapowiedział wszczęcie wobec nich postępowania dyscyplinarnego oraz złożenie zawiadomienia do prokuratury. Z kolei Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa wydało w dniu 15 grudnia 2023 r. (a zatem niemal natychmiast) uchwałę „w przedmiocie nieetycznego postępowania i podejrzenia popełnienia przestępstwa przez grupę sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 13 grudnia 2023 r.”. Prezydium w uchwale zażądało: „od Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych podjęcia czynności wyjaśniających wobec sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] wskazanych w piśmie Pana sędziego M.B. – Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], przedstawiającym postępowanie sędziów w dniu 13 grudnia 2023 r.”, a ponadto zawiadamiało „Prokuratora Generalnego o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę Pana sędziego M.B. – Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] przez grupę sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] w celu przeprowadzenia postępowania karnego”.

W dniu 18 stycznia 2024 r., po uzyskaniu pozytywnej opinii Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar odwołał M.B. ze stanowiska Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]. Z komunikatu zamieszczonego na stronie internetowej Ministerstwa wynika, że M.B. dopuścił się „zaniechań oraz nietrafnych działań”, które doprowadziły do „pogorszenia wyników statystycznych sądu. Z kolei nieuzasadnione i nietrafne decyzje personalne spowodowały dezorganizację jego pracy. Wszystko to składa się na obraz rażącego i uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych”.

Jak wynika z „Informacji o terminie rozpatrywania przez Krajową Radę Sądownictwa spraw o powołanie do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich” zamieszczonej na stronie internetowej Krajowej Rady Sądownictwa, nadal trwa procedura konkursowa w przedmiocie zgłoszenia sędziego M.B. na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] (termin rozpatrywania zgłoszenia został określony na dni: od 12 marca 2024 r. do 22 marca 2024 r.).

W kontekście powyższych okoliczności warto podkreślić jest również to, że – jak wynika z ogłoszenia Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 88a p.u.s.p. – sędzia M.B. „złożył w dniu 14 listopada 2023 r. oświadczenie, informujące o członkostwie w Stowarzyszeniu «[...]» z siedzibą w T. i niepełnieniu w nim żadnej funkcji”. Należy odnotować, że w zarządzie głównym tego stowarzyszenia zasiadają obecnie: Ł.P. – Prezes Zarządu; P.C., P.R. – członkowie Zarządu, P.M. – Wiceprezes Zarządu oraz A.S. jako Skarbnik.

Podsumowując, punktem zwrotnym w karierze sędziego M.B. była decyzja o poparciu kandydatury sędziego M.J. na członka Krajowej Rady Sądownictwa w 2018 r. Dotychczas zajmował stanowisko sędziego sądu rejonowego przez okres dwudziestu lat i nie był delegowany do sądu wyższego rzędu. Bezpośrednio po podpisaniu listy dla sędziego J., a tym samym legitymizacji naruszenia porządku prawnego w Polsce, sędzia M.B. uzyskał delegację do sądu okręgowego, rozpoczął (zakończone sukcesem) starania o stanowisko sędziego sądu okręgowego, został sędzią sądu dyscyplinarnego, a następnie prezesem tego sądu przy Sadzie Apelacyjnym w [...] (raz jeszcze podkreślić trzeba: będąc wciąż sędzią sądu rejonowego). Ponadto w krótkim czasie uzyskał stanowisko prezesa sądu rejonowego, a wreszcie prezesa sądu apelacyjnego.

W międzyczasie nadal podpisywał listy poparcia dla sędziów kandydujących do Krajowej Rady Sądownictwa – pomimo że nastąpiło to już po wydaniu przez Wielką Izbę TSUE wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. określającego status prawny Krajowej Rady Sądownictwa, a także po cytowanej wcześniej uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4110-1/20). W przypadku poparcia list w 2022 r. znane były już wyroki ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19).

Oznacza to, że sędzia M.B. nie tylko zaakceptował działania władzy ustawodawczej i wykonawczej mającej na celu instrumentalne wykorzystanie władzy sądowniczej, „wydrażenie” instytucji państwa prawnego z ich ustrojowych funkcji (vide modelowo: Trybunał Konstytucyjny), chaos prawny oraz podporządkowanie sądownictwa interesom politycznym, ale również swoimi działaniami afirmował uzależnienie sądów od władzy wykonawczej. Szczęólnego podkreślenia wymaga

to, że działania legitymizujące naruszenia prawa dokonane przez ówczesnych przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej było równoznaczne z osiągnięciem przez sędziego M.B. nie tylko realnych korzyści osobistych (awanse i stanowiska; zmniejszony przydział spraw), ale również majątkowych (dodatkowe wynagrodzenia wynikające z pełnionych funkcji). Dla oceny minimum bezstronności sądu z udziałem sędziego B. szczególnego znaczenia nabiera jego zaangażowanie w proces destrukcji sądownictwa dyscyplinarnego dla sędziów oraz akceptację działalności Izby Dyscyplinarnej (co do której zarzuty kierowano wówczas w dyskusji publicznej – zob. np. W. Wróbel, Izba Dyscyplinarna jako sąd wyjątkowy w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP, *Palestra* 2019, nr 1-2, s. 17-33).

W niniejszej sprawie doszło zatem do zmaterializowania się uzasadnionych wątpliwości odnośnie do instytucjonalnej bezstronności wskazanego sędziego – do którego to kryterium nawiązano na wstępie niniejszych rozważań – i przełamania zasady domniemania bezstronności i niezawisłości wynikających z okoliczności otrzymania przez sędziego M.B. nominacji na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P.. Sąd z udziałem sędziego M.B. był zatem nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W kasacjach podniesiono ponadto, że bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także w odniesieniu do drugiego z członków składu Sądu I instancji, tj. sędziego A.K.. Prawdą jest, że przystąpił on do tego samego konkursu, w którym brał udział sędzia M.B., a jego kandydatura została również przedstawiona przez wadliwie ukształtowaną Krajową Radę Sądownictwa uchwałą nr [...]. Rzecz jednak w tym, że prześledzenie dotychczasowego przebiegu kariery sędziego A.K. nie ujawnia nadmiernego jej przyspieszenia. Ponadto w jego przypadku nie występują okoliczności, które w szczególny sposób rzutują na negatywną ocenę postępowania sędziego biorącego udział w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 2017 r. (np. podpisywanie list poparcia dla sędziów kandydujących do KRS, uzyskiwanie stanowisk i dodatkowych funkcji). Nie ma zatem konieczności dokonywania szczegółowej oceny mającej dowodzić nienależytą obsadę sądu z jego udziałem. Decyzję o przystąpieniu do konkursu toczącego się przed wadliwie ukształtowaną Krajową Radą Sądownictwa należy zatem oceniać negatywnie jedynie na płaszczyźnie etycznej.

Po raz kolejny Sąd Najwyższy uznaje za niezbędne zwrócenie uwagi na praktykę anonimizacji uzasadnień orzeczeń, w zakresie których Sąd Najwyższy rozważa kwestię spełnienia gwarancji niezależności i bezstronności przez sąd z udziałem sędziów biorących udział w procedurze nominacji z udziałem wadliwie obsadzonej KRS. Praktyka ta nie zmienia się pomimo wyraźnego wskazania w wyroku SN z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. akt III KK 74/22 (dotychczas nieopublikowanego na stronie internetowej Sądu Najwyższego) oraz w wyroku SN z dnia 17 kwietnia 2024 r., sygn. akt II KK 168/23, że dane (imię i nazwisko) sędziego, który zasiadał w składzie Sądu odwoławczego lub Sądu I instancji, nie podlegają ochronie przed ujawnieniem w uzasadnieniu Sądu Najwyższego rozpoznającego środek zaskarżenia od orzeczenia Sądu odwoławczego lub Sądu I instancji, bowiem są one danymi funkcjonariusza publicznego podanymi ściśle w związku z wykonywaniem przez niego władztwa publicznego.

W uzupełnieniu argumentacji zawartej w uzasadnieniach powyższych wyroków należy wskazać, że anonimizacja danych osobowych sędziów, którzy brali udział w wydaniu orzeczeń objętych kontrolą instancyjną (ale również innych osób, np. zasiadających w Krajowej Radzie Sądownictwa), nie tylko stanowi naruszenie § 8 ust. 1 pkt 1 in fine *zarządzenia nr 137/2023 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2023 r. w sprawie udostępniania orzeczeń Sądu Najwyższego, wokand i informacji o sprawach sądowych w Sądzie Najwyższym oraz podawania do wiadomości publicznej wyroków sądów dyscyplinarnych na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego*, jak i poprzednio obowiązującego § 8 ust. 1 pkt 1 in fine *zarządzenia nr 131/2022 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2022 r. w sprawie udostępniania orzeczeń Sądu Najwyższego, wokand i informacji o sprawach sądowych w Sądzie Najwyższym oraz podawania do wiadomości publicznej wyroków sądów dyscyplinarnych na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego*.

Utajnienie danych (imienia i nazwiska) sędziego, który zasiadał w składzie Sądu odwoławczego lub Sądu I instancji, od których wniesiono środek zaskarżenia do Sądu Najwyższego, stanowi ponadto realne utrudnienie uzyskania dostępu do informacji publicznej, który zagwarantowany jest na poziomie Konstytucji RP (art. 61 ust. 1), a tym samym może być uznane za

działanie na szkodę interesu publicznego. Ograniczenie dostępu do informacji publicznej z uwagi na ochronę prywatności nie ma zastosowania do osób pełniących funkcje publiczne, a zatem m.in. do sędziów w zakresie działań funkcjonalnie związanych z wykonywaniem obowiązków sędziowskich.

Skoro zatem sędzia M.B. wchodził w skład Sądu I instancji w sprawie, w której wniesiono rozpatrywane kasacje i właśnie w kontekście tej roli jego imię i nazwisko jest wskazywane w uzasadnieniu wyroku, to nie należy ich anonimizować.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.

[PGW]